

Наукові теорії повинні пояснювати сутність явища, що вивчається, іноді навіть з різних позицій, а наука покликана пропонувати механізми реалізації одержання знань в людській діяльності. У складі науки також є компоненти, які відповідають за вивчення самих наукових теорій, їх принципів, методів, категорій, властивостей» [4, с. 95]. Що стосується економічної теорії, то вона, насамперед, пов'язана з економікою – наукою, яка вивчає використання ресурсів, а також взаємовідносини між суб'єктами господарської діяльності. Саме наукову економіку й називають економічною теорією.

Список використаних джерел

1. Палий В.Ф. Теория бухгалтерского учета: современные проблемы / В.Ф. Палий. – М.: Бухгалтерский учет, 2007. – 88 с.
2. Счетные теории А.М. Галагана в комментариях Я.В. Соколова. – Житомир: ЖГТУ, 2007. – 84 с.
3. <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F>
4. Легенчук С.Ф. Теорія і методологія бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки: монографія / С.Ф. Легенчук. – ЖДТУ, 2010. – 652 с.
5. Chambers R.J. Some observations on «Structure of accounting theory» / R.J. Chambers // The Accounting Review. – 1956. – (October). – P. 584-592.
6. Chambers R.J. Some observations on «Structure of accounting theory» / R.J. Chambers // The Accounting Review. – 1956. – (October).
7. Glautier M.W.E. Accounting. Theory and Practice. / M.W.E. Glautier, B. Underdown. – London: Pitman Publishing, 1997. – 744 p.
8. Соколов Я.В. История бухгалтерского учета: Учебник / Я.В. Соколов, В.Я. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 272 с.

Даньків Й. Я.

к.е.н, професор,
завідувач кафедри обліку та аудиту,
Ужгородський національний університет,
м. Ужгород, Україна

Остап'юк М. Я.

к.е.н., професор,
завідувач кафедри обліку і аудиту та фінансів,
Карпатський інститут підприємництва,
Університет «Україна»,
м. Хуст, Україна

Яремко І. Й.

д.е.н, професор,
завідувач кафедри обліку і аналізу,
НУ «Львівська політехніка»,
м. Львів, Україна

ПРАКТИКА ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ НА УКРАЇНСЬКИХ ТРИПІЛЬСЬКИХ ЗЕМЛЯХ В VII-V СТОЛІТТЯХ ДО НАШОЇ ЕРИ

Українські землі, ще з дослов'янських часів лежали і лежать на перехресті доріг між заходом і сходом, між північчю і півднем, між Європою і Азією. Це ще зрозуміли древні греки, де поряд з камерійцями, скіфами, сарматами заснували міста-колонії на українському

Північному Причорномор'ї: Ольвію, Тіру, Пантікапей, Херсонес, Теодосію та інші. Міста займались торгівлею, а торгівля є стимулом для розвитку методів і прийомів обліку, цивілізації і державності в цілому. Автори доводять, не фальсифікуючи фактів, на відміну від наших сусідів-опонентів, те що правонаступницею державності є Україна з її чітким Європейським зкеруванням.

В дослов'янський період територію України населяли різні народи. Найбільш поширеною і відомою була трипільська цивілізація. Трипільці займались гончарством, керамікою. На розкопках трипільських поселень знаходили і знаходять кульки різних розмірів. Відомий археолог, наш земляк А.Кишишин, обґрунтував, що найбільша кулька означає число 360, кількість днів у році. Середня 60 (що дорівнює загальній кількості суглобів на пальцях рук і ніг) згодом «копа», 30 – «пів копи», 15 «чверть копи». З повною впевненістю можемо стверджувати, що в надрах трипільської культури з певним рівнем цивілізації, розвитком ремесел і господарства існував чітко відпрацьований, системний облік речей і майна.

На початку залізного віку в VII ст. до н.е. на теренах України появились греки, які несли нам культуру взагалі і облікову зокрема. Облік грецьких колоній відповідав обліку в метрополії, тобто він вівся на вибілених гіпсом табличках, інколи на папірусі. З археологічних джерел часто зустрічаються свинцеві пластинки у вигляді зображення голови корови, кози чи інших свійських тварин, які використовувались жерцями як знаки, що підтверджували пожертви, принесені людьми у храм. Можна припустити, що знаки жертовності є підтвердженням потреби для жерців вести облік принесених дарів з одночасною видачею жертводавцем підтверджуючих символів. Застосування даних знаків жерцями свідчить про пошук прийомів відображення, здійснених операцій, що підтверджує існування певних систем обліку в VII-VI ст. до нашої ери на українських землях.

Серед грецьких колоній перше місце належить Ольвії. В місті була розвинута промисловість (кераміка, ювелірна справа), вироблялась зброя. Як і інші колонії, Ольвія карбувала власну монету, вела жваву торгівлю. Це ще раз свідчить про те, що торгівля і грошовий обіг вимагають належного обліку. Облік вівся як в натуральних так і вартісних вимірниках.

Серед безлічі пам'яток матеріальної культури, які є підтвердженням високого рівня розвитку грецьких міст-колоній Північного Причорномор'я, особливої уваги заслуговує Ольвійський декрет про гроші, у якому поряд з оголошенням про перехід до монометалізму на основі срібла, вказується, що поруч зі старими мідними оболами ольвіополіти повинні використовувати нові, вже карбовані срібні статери. Отже, як уже було зазначено, практика облікового процесу, облікова культура були однакові, як в Древній Греції, так і в її містах-колоніях.

Список використаних джерел

1. Даньків, Й. Я. Історія становлення обліково-правової культури України. / Й. Я. Даньків, М. Я. Остап'юк. – Бухгалтерський облік і аудит, – № 6 – 2010. – С. 34-39.
2. Даньків, Й. Я. Історичні нариси обліково-правової культури: Європа і Україна (від зародження до наших днів): монографія / Й. Я. Даньків, М. Я. Остап'юк. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2015. – 160 с.
3. Лучко, М. Р. Історія обліку: світ та Україна, погляд крізь роки / М. Р. Лучко, М. Я. Остап'юк. – Тернопіль: «Зорепад», 1998. – 151с.
4. Мних, Є. В. Розвиток обліку в Галичині (історичні та методологічні аспекти) / Є. В. Мних, В. Є. Швець, І. Й. Яремко. – Львів: Каменяр, 2001. – 208с.